

4. Човдырова Г.С., Кузьмичева Н. А. Психодиагностическая модель психограммы успешного сотрудника подразделений по делам несовершеннолетних ОВД. *Психопедагогика в правоохранительных органах*, 2017, № 3(70). С. 61 – 61. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/psihodiagnosticheskaya-model-psihogrammy-uspeshnogo-sotrudnika-podrazdeleniy-po-delam-nesovershennoletnih-ovd> (дата звернення: 12.01.2019).

ЧИРКОВА О.В.

студентка 4-го курсу соціально-психологічного факультету
Національного університету цивільного захисту України

Науковий керівник: СЕЛЮКОВА Т.В.

старший викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах
Національного університету цивільного захисту України

ФЕНОМЕН ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ НУЦЗУ З РІЗНИМ РІВНЕМ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Вступ. Сучасна соціально-економічна ситуація пред'являє високі вимоги до психічної стійкості людини. Справлятися з постійно мінливою ситуацією життєдіяльності допомагає людині його внутрішні чинники самовідчуття. Саме вони, а не зовнішні обставини визначають суб'єктивну оцінку якості життя конкретного індивіда. На думку дослідників позитивної психології, для сучасної людини якість життя стає більш важливим, ніж показники економічного процвітання [1]. Таким внутрішнім інтегративним фактором може виступати суб'єктивне благополуччя.

Благополуччя – це термін відносно новий в психології, його вивчення пов'язано з вивченням станів оптимального функціонування людини. Прагнення до благополуччя і позитивного функціонування є однією з основних рушійних сил людської спільноти, а його суб'єктивне відчуття є важливою умовою повноцінного життя особистості, можливо тому проблема його отримання і підтримки займає важливе місце в психологічних дослідженнях.

Р. Шаминов поняття суб'єктивне благополуччя визначає як власне ставлення людини до своєї особистості, життя і процесів, що мають важливе для

неї значення з точки зору засвоєних нормативних уявлень про «благополучне» зовнішнього і внутрішнього середовища, що характеризується переживанням задоволеності [5].

Дану проблему розглядали М. Соколова, Г. Пучкова, Е. Бочарова, Н. Бахарєва, Е. Дайнер. В них була спільна думка, що можна бути «благополучним», задовольняючи лише свої власні амбіції, реалізуючи домагання і не співвідносячи ні своїх бажань, ні наслідків їх реалізації з соціумом [2].

Широко відомо, що найбільший внесок в пояснення суб'єктивної задоволеності життям вносять особистісні змінні. В якості такої ми розглянемо перфекціонізм. Інтерес до даного феномену багато в чому обумовлений саме його неоднозначністю. Сучасні дослідники двояко інтерпретують перфекціоніські тенденції. Так, з одного боку, яскраво виражена патогенна характеристика явища, а з іншого – особистість перфекціоніста характеризується самодетермінацією.

У роботах Р. Фроста в структуру перфекціонізму включені такі параметри, як: особисті стандарти, заклопотаність помилками, сумніви у власних діях, батьківські очікування, батьківська критика і організованість [4].

В дослідженнях В. Ясна, С. Еніколопов було виявлено, що перфекціонізм сприяє виникненню конфліктів і припинення відносин в міжособистісних відносинах, соціальної ізоляції в результаті недовіри до інших людей, нереалістичних вимог і очікувань по відношенню до оточуючих і себе [3].

Літературний огляд чітко свідчить про те, що перфекціонізм має потужний потенціал передбачення суб'єктивного благополуччя носія. Разом з тим ряд перфекціоністських тенденцій сприяє підвищенню, а ряд – зниженню рівня задоволеності життям. Це підкреслює важливість подальших досліджень цих змінних.

Мета дослідження – мета нашого дослідження: вивчити особливості феномену перфекціонізму у курсантів та студентів НУЦЗУ з високим та низьким рівнем суб'єктивного благополуччя. За допомогою методики «шкала К. Ріфф»,

ми розділили респондентів на дві групи респондентів з різним рівнем суб'єктивного благополуччя. Для виявлення особливостей перфекціонізму в досліджуваних групах ми використали такі методики: «Шкали перфекціоністські самопрезентації» П. Хьюїтта та «Шкала перфекціонізму» Дженкінс-Фрідмана та Бренскі-Мерфі.

Результати дослідження. За результатами проведених методик ми виявили, що у групі №1 (респонденти з високим рівнем суб'єктивного благополуччя) визначаються високі бали з такими шкалами як: демонстрація досконалості – 5,72 балів; поведінка, яка стимулює досягнення мети – 3,84 бали. У групі №2 (респондентів з низьким рівнем суб'єктивного благополуччя) переважають такі шкали: поведінковий непряв недосконалості – 6,8 балів; поведінка, яка перешкоджає досягненню мети – 3,44 балів.

Аналізуючи отримані результати ми можемо сказати, що особистості з високим рівнем суб'єктивного благополуччя характеризуються прагненням в створенні бездоганної репутації, мати успіх в соціумі. Дуже розвинене почуття обов'язку, відповідальності. Вони здатні швидко та глибоко розуміти й усвідомлювати засоби і можливості в тій чи іншій ситуації. Одною із метою, таких людей, є викликати своєю досконалістю захоплення і повагу інших, створювати образ бездоганної і успішної людини.

Респонденти з низьким рівнем суб'єктивного благополуччя прагнуть уникати соціальних ситуацій в яких їх поведінка може потрапити в центр уваги. Такі люди сором'язливі, ведуть замкнутий образ життя, проявляється нетерплячість у очікуванні результатів, мають труднощі встановлені емоційних контактів. Також є схильність до самоаналізу і постійної переоцінки себе. Зовні це проявляється в незручності як на людях, так і наодинці з самим собою. Відображається схильність до уникнення ситуацій, в яких недоліки особистості можуть стати мішенню для громадського обговорення.

Особи з низьким рівнем суб'єктивного благополуччя мають високий рівень

перфекціонізму, орієнтованого на інших та соціально запропонований перфекціонізм. Для таких людей дуже важливі відносини з іншими людьми, які шикуються через призму постійного контролю за іншими і очікування активного позитивного ставлення до себе (вираження позитивних почуттів, запрошення стати частиною тієї чи іншої групи) при збереженні власної пасивної позиції (пов'язаної зі страхом бути відкинутим). Пред'являють високі стандарти оточуючим. Не бажають прощати їм помилки, недоліки та постійно оцінюють інших. Такі люди незадоволені собою і своїм становищем, позбавлені довіри до оточуючих, відчують труднощі в контролі своїх емоцій, постійно турбуються з приводу реальних і уявних неприємностей. Переконані, що інші пред'являють їм завищені і нереалістичні вимоги, яким важко, але необхідно відповідати, щоб заслужити схвалення і прийняття.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні методично обґрунтованих підходів, поглибленого дослідження та вивчення взаємозв'язків складових перфекціонізму з відчуттям суб'єктивного благополуччя, а також у розробці корекційних програми у вигляді тренінгів для подолання негативних наслідків перфекціонізму.

Список літератури

1. Бонивелл И. Ключи к благополучия. М.: Изд-во «Время», 2009. 192 с.
2. Джидарьян И. А., Антонова Е. В. Сознание личности в кризисном обществе. М.: Педагогика, 1995. 120 с.
3. Павлова В. Перфекціонізм як психологічний феномен: Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки, 2013. 250 с.
4. Соколова Т.Е., Цыганкова П.В. Перфекционизм и когнитивный стиль. Москва: «Наука», 2001. 150 с.
5. Шамионов Р.М. Субъективное благополучие личности: психологическая картина и факторы. Саратов, 2008. 240 с.